

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLÖV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərohbərbi, yəndiku conibə həxon zine - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosiñə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbə, tarsiku, ehtijociku ozodbə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zılni-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə gıyom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de ғанuni hukuməti dasti mudafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbı Milləton xəlqon İbı Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosiñə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan gıyməti, merdon-jenon həxon bərohbərəti boya kay təsdiğ karde, həmçinin həniyan hevujə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğgi nailbe iyan bo jimoni şəraiti çokbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbı devləton de İMT həmkoəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosiñə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqəteyon bə virə rosnıye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədəy;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə tək, açəyan bə virə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan devləton joğə cəhd bıxən ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan in Bəyonnomə istə dastədə rəhbər qəte əsosedə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxəlqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbı xəlğon, həməñ çəvon yuristiksiyə jiyobı ərazionədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zınə bıbu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərohbər movardə bedən. Çəvon suur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndı munasibətedə bənə bıvə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs istə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co əğidə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyəti bəşkrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə bıə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çimiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbiə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mustəğiləti, gəyyuməti jiyobe, ıstənidarənibə be ya suverenəti har cürə şiklədə məhdud beku başıkrə nıbə, siyasiyə, huğuğiyyə iyan beynəlxalğə statusiku bə nav omə co-səçinətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyan şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oğəte əbini; guldorəti iyan gələ hiriyemon həmməy formondə gədəğən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya gəddorə, çəy ləyoğəti bə ji vardə geyri-insonə mınəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bibu ıstə həxe subyektəti zineyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon gənuni vədə bərobərin iyan qanuni tərəfikü bərobər şiklədə ıstəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniyyə har cürə co-vijnıyətıonku, bə jələvonə co-vijnıyətıon har cürə cəhdiku bərobər şiklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya gənuni bəy doə həxon dəcvoniyyə vaxtədə səlohiyətinə milliyə məhkəmon tərəfikü ıstə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyan vəzlfon təyin kardeyo iyan bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosin be mıəyyən kardeyo, bəçəy koy mustəğilə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyan çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə oje məhkəmə ıstintağədə de gənuniyyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə gənundoəti iyan de beynəlxalğə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyan behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqıniyəti, bəyəndı məktub nıvıšte nınəkiliyəti, bəştə şərafı iyan nufuzi ıstənbəsə gəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyan gəsdi çı gənuni tərəfikü mıdafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şerti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqə nəve, həmçinin çı pənohqəədə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipən zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbni.

Maddə 15

1. Har qılə şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşəti, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxəku məhrum karde əbni.

Maddə 16

1. Bə pərəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə ələməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nıbəy bə nikah daxilbe iyan kəxıvəndbe həx hıştəşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi müddətədə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü müdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvəndbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mülkiyyətə məhrum karde əbni.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxə iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bova kardəyon təhsil, divo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərđi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxə be manə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şikrə nıbə de dilipiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pəvılo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncəğon iyan assosasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya üzvəti məcbur karde əbni.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vıjniyəbə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi iştə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardəyo bə bərober imkonı həxiş heste.
3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nənəklə sədodoymonə roy, umumiyyə iyan bəroberə vijoniyə həxə, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıka de co eynimənəynə forməyon dəvoniyyə bı mutəmədi iyan soxtə nıkarde monə vıjmon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təki sosialə müdafiəş bənine iyan de milliye ya beynəlxəlgə həmkəoti roon, har devləti soxtemoni iyan pesurson dairədə çəy ləyoğəti müdafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyan mədəniyə sahədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədalətinə iyan çokə ko şərəiti bey, iyan bekoəti müdafiə bey həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyəti nıbrə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.
3. Har kobikə şəxsi bəstə koy qorə lozim beədə de co sosialə müdafiə vasiton təmom brə, çəy ıstəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoroni təminbikə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.
4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan ıstə sosialə marağon müdafiə kardeyo bə həmkaron ittifağı uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə brə mütəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi ıstəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbrə hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbrə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandeəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi ıstəniku bə şıkrənibə səbəbonku jimonə vasitəon qin kardeədə bə təminatı həxiş heste.
2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbrə hırdənon i curə sosialə müdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə mıyəsər bənine.
2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasınə ozodətion hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyan dı dərəsemon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbrə Milləton sulhi oğtə sahədə fəaliyyət nişə doyo koməq kardənine.
3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə ıstirok karde, hınəsənəti həzz səy, elmiyə tərəğğiyyədə ıstirak karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.
2. Har qılə şəxsi müəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hınəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyyə iyan mənəviyyə mənəfeyon noğə doyo həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bin Bəyonnomədə əks brə həx iyan ozodətion tam təminbrə sosialə iyan beynəlxəlgə rəçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mümkünbrə cəmiyəti vədə vəzifonış heste.

2. Iştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs ancəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ğanuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmət be təminatuku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyyə, ictimaiyyə, asayişə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodətion məhv kardeyo səbərobibə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
